

PLAN-MER

i.k.v. ex-ante evaluatie Interreg V-programma

Grensregio Vlaanderen-Nederland 2014-2020

Niet-technische samenvatting

COLOFON

Opdracht:

Plan MER i.k.v. ex-ante evaluatie Interreg V-programma
Vlaanderen-Nederland 2014-2020
Niet-technische samenvatting

Opdrachtgever:

Beheersautoriteit Interreg Grensregio Vlaanderen-Nederland
Albert Building
Belpairestraat 20 b10
2600 Antwerpen

Opdrachthouder:

Antea Belgium nv
Roderveldlaan 1
2600 Berchem (Antwerpen)

T : +32(0)3 221 55 00

F : +32 (0)3 221 55 01

www.anteagroup.be

BTW: BE 414.321.939

RPR Antwerpen 0414.321.939

IBAN: BE81 4062 0904 6124

BIC: KREDBEBB

Antea Group is gecertificeerd volgens ISO9001

Identificatienummer:

2248103003

Datum:

September 2013

status / revisie:

definitief

Vrijgave:

Jan Parys, Contract Manager

Controle:

Paul Arts, Mer-coördinator

Medewerkers

Liesbeth van Kempen (Oranjewoud, NL)

Namens de initiatiefnemer:

Beheersautoriteit Interreg Vlaanderen-Nederland

Departementshoofd
Maarten Puls

i.o.

Team van deskundigen:

Mer coördinator en Mer-deskundige Mens – ruimtelijke aspecten en Landschap, Bouwkundig Erfgoed en Archeologie
Paul Arts

Mer-deskundige Mens – verkeer
Jan Parys

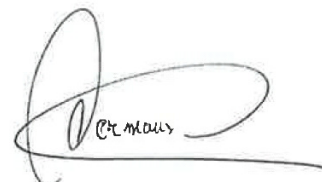
Mer-deskundige Bodem
Nonie van Elst

Mer-deskundige Water en Fauna en Flora
Kristof Goemaere

Mer-deskundige Lucht
Dirk Dermaux

Mer-deskundige Geluid en Trillingen
Guy Putzeys

Projectmedewerkers

Miguel Vanleene, adviseur

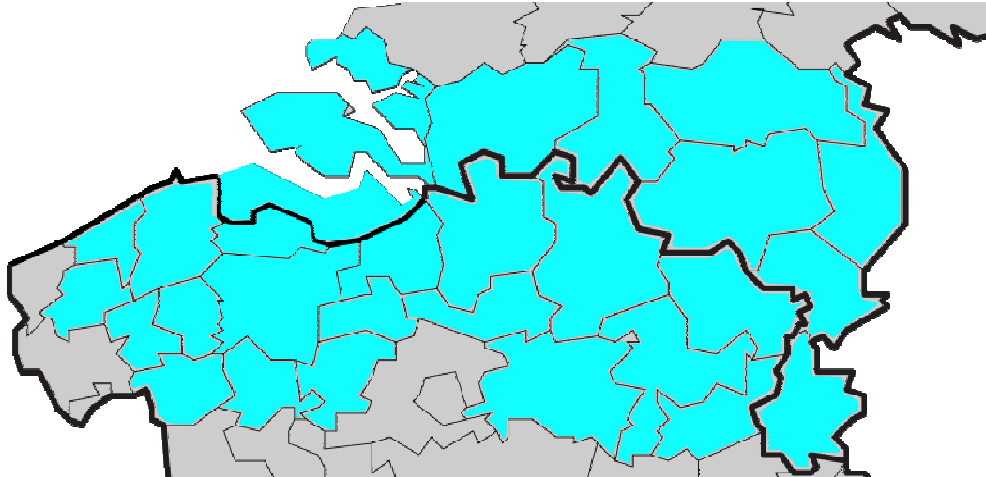
© Antea Belgium nv 2013

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Antea Group mag geen enkel onderdeel of uittreksel uit deze tekst worden weergegeven of in een elektronische databank worden gevoegd, noch gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.

Niet-technische samenvatting

Het Interreg V-programma Grensregio Vlaanderen-Nederland is een strategisch steunprogramma vallend onder de Europese GSK-verordening. Het **werkingsgebied** van het programma omvat het grootste deel van Vlaanderen (provincies Antwerpen, Limburg en Oost-Vlaanderen volledig, en delen van Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen) en heel Zuid-Nederland (provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland).

Uit de analyse van de situatie van het programmagebied komt duidelijk naar voren dat de uitdagingen voor de grensregio in de eerste plaats liggen op concurrentiekracht, flexibiliteit van de arbeidsmarkt en duurzaamheid. Innovatie wordt dan ook als een belangrijk middel gezien om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Op basis van de kansen en behoeften hebben de programmapartners in de Grensregio Vlaanderen-Nederland vier **thematische doelstellingen** geselecteerd, met daaronder negen **investeringsprioriteiten** met telkens een specifieke doelstelling. Deze doelstellingen kunnen als volgt samengevat worden:

- Thematische doelstelling 1: Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie:
  - Investeringsprioriteit 1: Verbetering van infrastructuur voor onderzoek en innovatie
  - Investeringsprioriteit 2: Bevordering van innovatie en samenwerking bij bedrijven
- Thematische doelstelling 2: Steun voor de overgang naar een koolstofarme economie binnen alle bedrijfstakken:
  - Investeringsprioriteit 1: Vermindering van het energiegebruik in bedrijven via energie-efficiëntie en hernieuwbare energie
  - Investeringsprioriteit 2: Vermindering van het energiegebruik in openbare gebouwen en de woningbouwsector via energie-efficiëntie en hernieuwbare energie
  - Investeringsprioriteit 3: Bevordering van CO₂-arme technologieën
- Thematische doelstelling 3: Bescherming van het milieu en bevordering van efficiënte omgang met hulpbronnen:
  - Investeringsprioriteit 1: Verbetering van het milieu en de biodiversiteit in de economisch intensief benutte grensregio
  - Investeringsprioriteit 2: Bevordering van innovatieve technologieën t.b.v. milieubescherming en efficiënt gebruik van hulpbronnen
  - Investeringsprioriteit 3: Bevordering van een groene transitie van bedrijfsprocessen
- Thematische doelstelling 4: Bevordering van werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit:
  - Investeringsprioriteit 1: Verbetering van de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de grensregio

Diverse actoren (lokale overheden, onderzoeksinstituten, private ondernemingen,...) kunnen projectvoorstellen indienen die kunnen gefinancierd worden vanuit het programmabudget, voor zover zij passen binnen de doelstellingen en investeringsprioriteiten van het programma.

De belangrijkste potentiële **milieueffecten** van de acties en projecten die passen binnen de doelstellingen van en ge(co)financierd worden vanuit het Interreg-programma Vlaanderen-Nederland kunnen als volgt samengevat worden:

- De acties van de meeste doelstellingen hebben een direct of indirect positief effect op vlak van “gebruikswaarde” (tewerkstelling, socio-economische opwaardering van de omgeving).
- De acties onder thematische doelstellingen 1 (onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie) en 4 (werkgelegenheid en arbeidsmobiliteit) hebben verder geen significante milieueffecten.
- De acties onder thematische doelstelling 2 (overgang naar koolstofarme economie) gericht op de reductie van de CO₂-uitstoot van bedrijven, publieke en residentiële gebouwen en verkeer hebben niet alleen een globaal positief effect inzake klimaat, maar ook positieve neveneffecten op de lokale luchtkwaliteit, omdat samen met CO₂ ook de emissies van NO₂, SO₂ en fijn stof wordt gereduceerd, en daardoor indirect ook op de volksgezondheid en de biodiversiteit.
- Ook de acties onder thematische doelstelling 3 (bescherming milieu en efficiënte omgang met hulpbronnen) kunnen bijdrage aan de lokale en globale luchtkwaliteit, maar zijn daarnaast vooral gericht op het verbeteren andere milieuaspecten: biodiversiteit, water en bodem.
- De milieuthema’s geluid, landschap en erfgoed en mens – beeld- en belevingswaarde worden niet of slechts zeer indirect aangesproken door het Interreg-programma.
- Op basis van de (vaak vage) omschrijving van de mogelijke acties per investeringsprioriteit is het moeilijk in te schatten of er ook negatieve milieueffecten kunnen gegenereerd worden. Acties die gepaard gaan met fysieke infrastructuuruitbouw (b.v. biocentrales, windturbines,...) genereren op lokaal niveau vrijwel zeker negatieve milieueffecten op vlak van beleving, hinder, afwatering, landschap en/of biodiversiteit, alhoewel de positieve effecten van de algemene doelstelling waarbinnen ze kaderen buiten kijf staan. De milieueffecten van het nulalternatief – geen vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, van het verbruik van fossiele brandstoffen of van de afvalproductie – zijn hoe dan ook heel wat negatiever.

Samenvattend kan gesteld worden dat de potentiële positieve milieueffecten van het Interreg-programma beduidend groter zijn dan de negatieve. Maar de omvang van de positieve effecten mag ook niet overschat worden. Dit heeft enerzijds te maken met de verhoudingsgewijs beperkte omvang van het Interreg-budget en de verdeling van dit budget over talrijke eerder kleinschalige projecten, en anderzijds met de focus van het grote delen van het programma op het tegengaan van klimaatverandering. Dit is een problematiek op wereldschaal, waaraan een beperkt actieprogramma in één kleine regio als Vlaanderen en Zuid-Nederland uiteraard slechts zeer marginaal kan bijdragen.

Vanuit milieustandpunt is het evident dat inzake budgetverdeling de voorkeur uitgaat naar acties binnen de thematische doelstellingen 2 (overgang naar een koolstofarme economie) en 3 (milieubescherming en efficiënte omgang met hulpbronnen), aangezien deze doelstellingen aanwijsbare positieve milieueffecten zullen hebben, in tegenstelling tot doelstellingen 1 en 4. Het ontwerp-programma (versie 2/9/2013) voorziet dat thematische doelstellingen 2 en 3 samen 40 à 60% van het totaalbudget zouden toegewezen krijgen. Voor een programma dat in hoofdzaak vanuit economisch oogpunt is geconcipeerd, kan dit zeker als een aanvaardbaar aandeel beoordeeld worden.

Wat de projecten met potentieel negatieve milieueffecten betreft, moet op projectniveau via milderende maatregelen gezorgd worden voor een minimale milieu-impact. Om te beginnen moet uiteraard voldaan worden aan de milieu- en natuurwetgeving: VLAREM, VLAREBO, VLAREMA, Hemelwaterbesluit, Bosdecreet, regelgeving m.b.t. Natura 2000- en VEN-gebied,... Voorts moet waar relevant ook de nodige aandacht besteed worden aan de aspecten visuele/landschappelijke inpassing, duurzame ontsluiting, ecologische connectiviteit,... Om negatieve milieueffecten reeds bij voorbaat zoveel mogelijk uit te sluiten, is het aangewezen dat bij de beoordeling en goedkeuring van projectvoorstellen door het Comité van Toezicht een (summiere) **milieutoets** wordt uitgevoerd.